

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om trafiksystem och landsvägar samt banlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om trafiksystem och landsvägar samt banlagen ändras.

Genom de föreslagna ändringarna genomförs nationellt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 om ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (nedan *nya vägsäkerhetsdirektivet* eller *ändringsdirektivet*)¹. Ändringarna i direktivet gäller 3 a kap. i lagen om trafiksystem och landsvägar där det föreskrivs om förvaltning av trafiksäkerheten på landsvägarna i det transeuropeiska vägnätet. De centrala ändringarna gäller bland annat utvidgning av tillämpningsområdet i 3 a kap., nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömning som ersätter rangordningen av vägsträckor samt uppföljning på basis av vägsäkerhetsbedömningar. Utöver de nämnda ändringarna i 3 a kap. föreslås tekniska ändringar i lagstiftningen om myndighetstillsyn över väghållningen och i andra närmare bestämmelser i lagen om trafiksystem och landsvägar.

Genom ändringarna av lagen om trafiksystem och landsvägar samt banlagen föreskrivs det om gränsoverskridande miljökonsekvensbedömning i fråga om de projekt som gäller landsvägar och järnvägar på vilka lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2021.

---

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet, EUT L 305/1, 26.11.2019

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att förbättra trafiksäkerheten genom att ta in bestämmelserna i det nya vägsäkerhetsdirektivet i den nationella lagstiftningen. Även om en stor del av de trafiksäkerhetsåtgärder som avses i direktivet redan används, innehåller direktivet också nya förpliktelser för medlemsstaterna som för att kunna genomföras kräver tillägg till vår lagstiftning. De nuvarande trafiksäkerhetsåtgärderna grundar sig på de krav som fastställts genom vägsäkerhetsdirektivet (2008/96/EG) särskilt i 3 a kap. i lagen om trafiksystem och landsvägar samt också på god förvaltning och ändamålsenliga förfaranden i situationer där lagen inte förutsätter att förfaranden enligt vägsäkerhetsdirektivet tillämpas. För genomförandet av direktivet ska bestämmelser om de centrala förpliktelser som det nya vägsäkerhetsdirektivet medför för medlemsstaterna utfärdas genom lag.

Dessutom är syftet med propositionen att komplettera bestämmelserna om förfarandena för bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser i lagen om trafiksystem och landsvägar och i banlagen för att komplettera genomförandet av MKB-direktivet.

5.2 De viktigaste förslagen

För att sätta i kraft vägsäkerhetsdirektivet föreslås det att de bestämmelser i 3 a och 7 kap. i lagen om trafiksystem och landsvägar som innehåller bestämmelser som krävdes för genomförandet av det tidigare vägsäkerhetsdirektivet från 2008 ändras. Ändringarna i vägsäkerhetsdirektivet gäller i synnerhet direktivets tillämpningsområde och uppföljning av förfarandena för hantering av säkerheten, som det tidigare direktivet innehåller få bestämmelser om. Dessutom ersätts rangordningen av vägsträckor med stöd av direktivet med en ny nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömning. Nya saker som tas in i bestämmelserna är också krav på beaktande av oskyddade trafikanter i förfarandena för hantering av säkerheten samt tillförlitlig identifiering av vägmarkeringar och vägmärken. I fråga om trafiksäkerhetsrevisioner för vägprojekt och behörighets- och utbildningskrav som gäller trafiksäkerhetsgranskare föreslås inga andra ändringar än att oskyddade trafikanter i fortsättningen ska beaktas i revisionerna och i innehållet i utbildningen för trafiksäkerhetsgranskare. Dessutom föreslås det att bestämmelser om att föra register över dem som deltar i utbildningen för trafiksäkerhetsgranskare och publicera namnen på dem som har granskarbehörighet (offentlig informationstjänst) fogas till lagen om trafiksystem och landsvägar. Tidigare har uppgifterna publicerats vid Transport- och kommunikationsverket enligt samtycke. Dessutom föreslås det att Transport- och kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter i fråga om landsvägstunnlar preciseras i lagen.

Det föreslås att 3 a kap. i lagen om trafiksystem och landsvägar ska innehålla bestämmelser om direktivets tillämpningsområde i Finland, trafiksäkerhetsmässiga konsekvensanalyser och trafiksäkerhetsrevisioner av infrastrukturprojekt, regelbundna vägsäkerhetsinspektioner, skydd av oskyddade trafikanter, nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömning, riktade vägsäkerhetsinspektioner och annan uppföljning, trafiksäkerhetsgranskare och utbildning av sådana, olyckskostnader samt om tillsyn. I 7 kap. i lagen om trafiksystem och landsvägar ska det föreskrivas om myndighetstillsyn över väghållningen. Dessutom föreslås det att Transport- och kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter i fråga om landsvägstunnlar preciseras i lagen.

Kraven i vägsäkerhetsdirektivet ska i fortsättningen tillämpas på vägar i TEN-T-nätet, motorvägar och i 4 § 3 mom. i lagen om trafiksystem och landsvägar avsedda landsvägar som hör till det nationellt viktiga stamnätet, oavsett om de håller på att utformas eller byggas eller är i bruk. De landsvägar som

hör till det nationellt viktiga stomnätet definieras i 2 § i kommunikationsministeriets förordning om landsvägs- och järnvägsnätets huvudleder och om deras servicenivå (933/2018).

Genomförandet av artikel 7 i MKB-direktivet kompletteras genom de föreslagna ändringarna i 29 § i lagen om trafiksystem och landsvägar och i 24 § i banlagen. Genom propositionen tas det in en hänvisning till 29 a § i MKB-lagen som innehåller en skyldighet för tillståndsmyndigheter att sända tillståndsansökan om ett MKB-projekt till miljöministeriet som sänder den till den andra medlemsstaten. I paragrafens föreskrivs det dessutom om tillståndsmyndighetens skyldighet att sända tillståndsbeslutet till miljöministeriet, som sänder det till den andra medlemsstat som har deltagit i miljökonsekvensbedömningen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.**Lag****om ändring av lagen om trafiksystem och landsvägar**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) 43 h §,

ändras 29, 43 a, 43 c, 43 d, 43 f, 43 i, 43 j, 100 c och 109 §,

fogas till lagen nya 43 b, 43 e och 43 g § som följer:

29 §

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Bestämmelser om skyldigheten att till en plan som gäller ett vägprojekt foga en miljökonsekvensbeskrivning och kontaktmyndighetens motiverade slutsats enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning finns i 25 § i den lagen. Till den del miljökonsekvensbeskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag krävs det inte en ny utredning om samma sak.

Bestämmelser om skyldigheten att beakta miljökonsekvensbedömningen i beslutet om godkännande av en plan enligt 1 mom. och om att ta in den motiverade slutsatsen i beslutet om godkännande finns i 26 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

När det förfarande vid miljökonsekvensbedömning som anges i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har tillämpats på utredningsplanen, tillämpas förfarandet inte på nytt när en vägplan utarbetas i enlighet med utredningsplanen.

Om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på vägprojektet ska det, utöver vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), av beslutet om godkännande av planen framgå vilka utlåtanden, anmärkningar och åsikter som har framförts i ärendet och hur de har påverkat avgörandet. Vidare ska det i beslutet anges vilka åtgärder som har föreslagits i syfte att förebygga eller minska de skadliga miljökonsekvenserna.

Vad som i 29 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning föreskrivs om sändande av tillståndsansökan och tillståndsbeslutet till miljöministeriet ska tillämpas på en vägplan.

3 a kap. Förvaltning av trafiksäkerheten

43 a §

Tillämpningsområde

Detta kapitel innehåller bestämmelser om specialkrav enligt vägsäkerhetsdirektivet för trafiksäkerheten på vägarna i det transeuropeiska vägnätet, motorvägarna samt på de landsvägar som med stöd av 4 § 3 mom. föreskrivs höra till det nationellt viktiga stommätet.

Med väg i det transeuropeiska vägnätet avses de vägnät som specificeras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU.

Specialkraven enligt vägsäkerhetsdirektivet tillämpas också på vägar och väginfrastrukturprojekt som inte omfattas av tillämpningsområdet i 1 mom. och som finns utanför stadsområden, som inte betjänar fastigheter som gränsar till dem och som färdigställs med unionsmedel.

Specialkraven enligt vägsäkerhetsdirektivet tillämpas dock inte på vägar som avses i 3 mom., om de inte är öppna för allmän motorfordonstrafik, såsom cykelbanor, eller vägar som inte är avsedda för allmän trafik, såsom tillfartsvägar till industri-, jordbruks- och skogsbruksområden.

Vad som föreskrivs i detta kapitel, med undantag av 43 d § 3 mom., gäller inte tunnlar som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/54/EG om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet.

43 b §

Trafiksäkerhetsmässig konsekvensanalys av infrastrukturprojekt

Med trafiksäkerhetsmässig konsekvensanalys avses en strategisk jämförande analys av de effekter en ny väg, eller en väsentlig förändring av det befintliga vägnätet, har på vägnätets säkerhet.

Trafikledsverket ska utföra en trafiksäkerhetsmässig konsekvensanalys för i 1 mom. avsedda vägprojekt i vägnät som avses i 43 a § i den inledande projekteringsfasen innan projektet godkänns.

Den trafiksäkerhetsmässiga konsekvensanalysen ska innehålla de överväganden avseende trafiksäkerheten som bidragit till att det föreslagna alternativet valts, och även innehålla alla uppgifter som behövs för en kostnads-nyttoanalys av de analyserade alternativen.

43 c §

Trafiksäkerhetsrevision

Med trafiksäkerhetsrevision avses en oberoende, ingående, systematisk och teknisk säkerhetskontroll av egenskaperna hos utformningen av ett vägprojekt som omfattar alla faser från projektering till första driftfas.

Trafikledsverket ska sörja för att det för vägprojekt i det vägnät som avses i 43 a § görs en trafiksäkerhetsrevision enligt 1 mom. när utredningsplanen görs upp, när vägplanen görs upp, innan vägen tas i drift och i första driftfasen.

Om det vid revisionen konstateras sådana brister i trafiksäkerheten som inte beaktas i planerna, ska skälet till detta uppges i det beslut genom vilket planen godkänns.

43 d §

Regelbunden vägsäkerhetsinspektion

Med regelbunden vägsäkerhetsinspektion avses en regelbunden rutinemässig kontroll av egenskaper och brister som av säkerhetsskäl kräver underhåll.

Trafikledsverket ska se till att det på vägar som är i bruk och hör till det vägnät som avses i 43 a § tillräckligt ofta genomförs regelbundna vägsäkerhetsinspektioner enligt 1 mom. för att adekvata säkerhetsnivåer ska kunna säkerställas för väginfrastrukturen i fråga.

Trafikledsverket och Transport- och kommunikationsverket ska se till att det på vägar som hör till det vägnät som avses i 43 a § som gränsar till tunnlar som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/54/EG genomförs gemensamma vägsäkerhetsinspektioner regelbundet, och under alla omständigheter minst vart sjätte år, för att adekvata säkerhetsnivåer ska kunna säkerställas.

43 e §

Skydd av oskyddade trafikanter

Med oskyddad trafikant avses icke-motorburna trafikanter, inbegripet särskilt cyklister och gående, samt användare av motordrivna tvåhjulningar.

Trafikledsverket och Transport- och kommunikationsverket ska se till att oskyddade trafikanters behov beaktas vid utarbetandet av både utredningsplanen och vägplanen samt vid genomförandet av de förfaranden som fastställs i 43 b, c, d, f och g §.

43 f §

Nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömning

Trafikledsverket ska göra en nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömning av det vägnät som definieras i 43 a §.

Bedömningen ska utvärdera olycksrisken och risken för allvarliga konsekvenser på grundval av:

- 1) främst en visuell undersökning, antingen på plats eller på elektronisk väg, av vägens tekniska egenskaper (inbyggd säkerhet), och
- 2) en analys av de sträckor i vägnätet som har varit i bruk i över tre år och där ett stort antal allvarliga olyckor i förhållande till trafikflödet har inträffat.

Nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömningar ska ske tillräckligt ofta för att adekvata säkerhetsnivåer ska kunna säkerställas, och under alla omständigheter minst vart femte år. När Trafikledsverket genomför bedömningen får det ta hänsyn till de vägledande element som anges i bilaga III till vägsäkerhetsdirektivet.

Trafikledsverket ska på grundval av resultaten av bedömningen, och för att prioritera behoven av ytterligare väghållningsåtgärder, klassificera alla sträckor i vägnätet i minst tre kategorier utifrån deras säkerhetsnivå.

Med säkerhetsklassning avses klassificering av delar av det befintliga vägnätet i kategorier efter deras objektivet uppmätta inbyggda säkerhet.

43 g §

Riktade vägsäkerhetsinspektioner och annan uppföljning

Med riktad vägsäkerhetsinspektion avses en riktad undersökning för att identifiera farliga förhållanden, brister och problem som ökar risken för olyckor och personskador, vilken grundar sig på en inspektion på plats av en befintlig väg eller vägsträcka.

Trafikledsverket ska se till att resultaten av nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömningar som genomförts enligt 43 f § följs upp med riktade vägsäkerhetsinspektioner eller med direkta avhjälpande åtgärder. När Trafikledsverket genomför i 1 mom. avsedda riktade vägsäkerhetsinspektioner får det ta hänsyn till de vägledande element som anges i bilaga IIa till vägsäkerhetsdirektivet.

Trafikledsverket ska som uppföljning av resultaten av i 1 mom. avsedda riktade vägsäkerhetsinspektioner bedöma huruvida avhjälpande åtgärder är nödvändiga. Trafikledsverket ska särskilt identifiera vägsträckor där säkerheten på väginfrastrukturen måste förbättras och fastställa åtgärder för att förbättra säkerheten på dessa vägsträckor.

Trafikledsverket ska främst inrikta sådana avhjälpande åtgärder som avses i 3 mom. på vägsträckor med låga säkerhetsnivåer och där det finns hög potential för säkerhetsförbättringar och sänkta olyckskostnader.

Trafikledsverket ska utarbeta en åtgärdsplan och regelbundet uppdatera den. Vid utarbetandet av planen ska prioriterade åtgärder beaktas på ett riskbaserat sätt i syfte att följa upp genomförandet av identifierade avhjälpande åtgärder.

43 h §

Trafiksäkerhetsgranskare

Den som utför revisioner enligt 43 c § och riktade vägsäkerhetsinspektioner enligt 43 g § ska ha lämplig erfarenhet eller utbildning i vägplanering, trafiksäkerhetsteknik och olycksanalys. Han eller hon ska dessutom ha behörighetsintyg över godkänd grundutbildning som säkerhetsgranskare enligt 43 i §. Om revisionen eller

inspektionen utförs av flera personer tillsammans, räcker det om en av dem har genomgått nämnda utbildning med godkänt resultat.

En trafiksäkerhetsgranskare får inte medan han eller hon utför en sådan revision som avses i 43 c § delta i planeringen eller förverkligandet av det vägprojekt som granskas.

43 i §

Utbildning av trafiksäkerhetsgranskare

Transport- och kommunikationsverket svarar för utbildningen av trafiksäkerhetsgranskare. Utbildningen är indelad i grundutbildning och regelbunden fortbildning.

Transport- och kommunikationsverket kan ordna utbildningen av trafiksäkerhetsgranskare självt eller upphandla behövliga tjänster hos offentliga eller privata serviceproducenter. Serviceproducenterna ska iaktta vad som föreskrivs i förvaltningslagen ([434/2003](#)), språklagen ([423/2003](#)), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ([621/1999](#)) och arkivlagen ([831/1994](#)).

Till den som genomgått grundutbildningen med godkänt resultat ger Transport- och kommunikationsverket ett intyg över behörighet som säkerhetsgranskare. Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av behörighetsintyg, intygets giltighetstid och förnyelse av intyget, prov som krävs för intyget, utbildningen och den som ger utbildningen samt utbildningstillstånd och dess giltighetstid utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om innehållet i utbildningsprogrammet för trafiksäkerhetsgranskare och innehållet i det prov som behövs för att få behörighetsintyg får utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Transport- och kommunikationsverket ska föra register över dem som deltar i utbildningen av trafiksäkerhetsgranskare för tillsynen över deras verksamhet samt för att säkerställa trafiksäkerhetsgranskarnas behörighet. De registrerade uppgifterna ska raderas genast då de inte längre behövs för tillsynen över verksamheten.

I fråga om dem som deltar i utbildningen antecknas i registret den fysiska personens namn, personbeteckning, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, adressen där verksamheten bedrivs samt övriga kontaktuppgifter.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får Transport- och kommunikationsverket i ett elektroniskt datanät publicera uppgifter om namn, firma, adress där verksamheten bedrivs, företags- och organisationsnummer och registreringsbeteckning (offentlig informationstjänst) i fråga om de granskare som har behörighet enligt denna paragraf. I den offentliga informationstjänsten kan uppgifter sökas bara med enskilda sökningar med den registrerade granskarens namn eller rätt att utöva verksamheten som sökvillkor. Transport- och kommunikationsverket ska omedelbart radera uppgifterna om granskaren ur den offentliga informationstjänsten, om granskaren har avslutat sin verksamhet eller om Transport- och kommunikationsverket har förbjudit granskarens verksamhet.

43 j §

Olyckskostnader

Transport- och kommunikationsverket ska beräkna de genomsnittliga samhällskostnaderna per dödsolycka eller svår olycka i det vägnät som avses i 43 a §. Kalkylen ska uppdateras minst vart femte år.

100 c §

Myndighetstillsyn över väghållningen

Transport- och kommunikationsverket utövar tillsyn över att 13, 13 a, 33, 100 och 100 a § och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av dem iakttas. Transport- och kommunikationsverket ska sköta sina tillsynsuppgifter effektivt och på ett så ändamålsenligt sätt som det utgående från riskbedömningen är möjligt. Transport- och kommunikationsverket övervakar att Trafikledsverket iakttar vad som föreskrivs i 3 a kap. i denna lag, och sköter särskilt överenskomna trafiksäkerhetsuppgifter.

Transport- och kommunikationsverket kan i samband med skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. ge en anmärkning till den som handlar i strid med denna lag eller i strid med bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den samt ålägga denne att avhjälpa sitt fel eller sin försummelse inom en skälig tidsfrist. Verket får förena förpliktelsen med vite eller med hot om avbrytande av verksamheten eller med hot om att åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i viteslagen.

Transport- och kommunikationsverket har, när det sköter uppgifter som avses i 1 mom., rätt att få den information som verket behöver för att fullgöra sina uppgifter av dem vilkas rättigheter och skyldigheter denna lag gäller samt av aktörer som handlar för deras räkning.

109 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om register över landsvägar, förvarande av planhandlingarna, skyldigheter avseende eftervård, upplåtande för trafik, en landsvägs utsträckning, avståndet till byggnader samt samreglering av landsväg och järnväg utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om fastställande av frisiktsområden för landsvägar utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Transport- och kommunikationsverket meddelar allmänna föreskrifter om landsvägsområden samt om genomförandet och tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/54/EG om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet och om genomförandet och tillämpningen av vägsäkerhetsdirektivet. Lantmäteriverket fastställer de formulär till handlingar som behövs för styrningen av landsvägsförrättningarna. Lantmäteriverket meddelar dessutom föreskrifter om råmärken och andra fasta märken och om mätningarnas exakthet vid landsvägsförrättningar.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av banlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i banlagen (110/2007) 24 § som följer:

24 §

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Bestämmelser om skyldigheten att till en plan som gäller ett banprojekt foga en miljökonsekvensbeskrivning och kontaktmyndighetens motiverade slutsats enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning finns i 25 § i den lagen. Till den del miljökonsekvensbeskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag krävs det inte en ny utredning om samma sak.

Bestämmelser om skyldigheten att beakta miljökonsekvensbedömningen i beslutet om godkännande av en plan och om att ta in den motiverade slutsatsen i beslutet om godkännande finns i 26 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

När det förfarande vid miljökonsekvensbedömning som anges i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har tillämpats på utredningsplanen, tillämpas förfarandet inte på nytt när en järnvägsplan utarbetas i enlighet med utredningsplanen.

Om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas på banprojektet ska det, utöver vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), av beslutet om godkännande av planen framgå vilka utlåtanden, anmärkningar och åsikter som har framförts i ärendet och hur de har påverkat avgörandet. Vidare ska det i beslutet anges vilka åtgärder som har föreslagits i syfte att förebygga eller minska de skadliga miljökonsekvenserna.

Vad som i 29 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning föreskrivs om sändande av tillståndsansökan och tillståndsbeslutet till miljöministeriet ska tillämpas på en järnvägsplan.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors den 20

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka